

5. *Syntomis phegea* L. Van deze zeldzame soort zag ik een paar exemplaren in een kleine Amsterdamsche collectie, een tiental jaren geleden gevangen bij Vierlingsbeek (N.B.), waar de soort toen niet zeldzaam was.

Amsterdam, Nov. 1930.

B. J. LEMPKE.

***Polygonia c-album* L.**

In den afgelopen zomer is *Polygonia c-album* L. in Zuid-Limburg beslist gewoon geweest. Tijdens mijn verblijf te Epen (einde Juli, begin Augustus) ving ik verscheidene exemplaren, hoewel de slechte weersomstandigheden natuurlijk veel bedierven. Bovendien waren de Heeren J. C. RIJK (Maastricht) en PATER J. VAN DEN BERGH (Stein) zoo vriendelijk, mij verscheidene door hen gevangen exemplaren te zenden, zoodat ik op 't oogenblik voldoende inlandsch materiaal bezit, om dit nader te kunnen bestudeeren. Al mijn exemplaren zijn afkomstig uit Zuid-Limburg (Kerkrade, Stein, Gronsveld, Rijckholt, Epen, Mechelen). Bij het doorwerken eener grootere serie blijkt de soort ook in ons land aanmerkelijk te varieeren, en waar hierover nog weinig bekend is, lijkt het me niet ongewenscht, hierop nader in te gaan. De grondkleur der bovenzijde is in den regel een lichter of donkerder roodbruin, soms echter met een duidelijke oranje tint, die het dier een lichter uiterlijk geeft (ab. *hutchinsoni*). De kleur van den donkeren band langs den achterrand is nu eens zwart, dan weer donker roodbruin, waarin de lichte vlekken soms zeer scherp afsteken. Bij *hutchinsoni* daarentegen is de kleur van dezen band vaak veel lichter, waardoor ook de lichte vlekken veel minder in het oog vallen. Zeer variabel is echter de onderzijde, nu eens eenkleurig donkerbruin (type), dan weer lichter of donkerder gemarmerd en soms bijna zwart. Men zie hiervoor Dr. J. TH. OUDEMANS, Tijdschr. voor Ent., deel 48, pag. 7, plaat 2, fig. 6 tot 9, 1905, waar een viertal verschillende kleurvormen zijn afgebeeld. Dr. OUDEMANS merkt op (pag. 8), dat de onderzijde der ♂♂ over het algemeen levendiger geteekend is dan die der ♀♀. TUTT schrijft hierover (British Butterflies, p. 345, 1896): „Bij nauwkeurig onderzoek blijkt onmiddellijk, dat dit

verschil niet sexueel is, maar dat sommige mannetjes en wijfjes gemarmerd zijn en andere mannetjes en wijfjes eenkleurig. Deze gemarmerde en effen geteekende aberraties verschijnen zoowel in de zomer-, als in de herfstgeneratie; maar men heeft opgemerkt, dat na de overwintering slechts exemplaren met donkere onderzijde worden aangetroffen. Misschien is deze eenkleurige teekening een kenmerk van de exemplaren, die overwinteren zullen, en de gemarmerde teekening van die, welke zich onmiddellijk zullen voortplanten". Wat hiervan zij, zeker is, dat de weinige overwinterde exemplaren, welke ik bezit, alle een zeer somber gekleurde onderzijde vertoonen, soms bij zwart af, terwijl van mijn talrijke Juni- en Juli-exemplaren geen enkel zoo donker is. Het zou wel interessant zijn, de ervaring van andere verzamelaars hierover te vernemen.

Ten slotte varieert het C-teeken zeer sterk, zoowel in vorm als in intensiteit en kan het zelfs geheel verdwijnen.

Van de verschillende beschreven vormen heb ik voor ons land de volgende kunnen constateeren:

1. ab. *hutchinsoni* Robson. „Aan beide zijden lichter van kleur en minder sterk gevlekt en geteekend, met stomper getande vleugels". Daar ik op het oogenblik de oorspronkelijke beschrijving van ROBSON niet tot mijn beschikking heb, geef ik die van SEITZ, welke overeenkomt met die van de meeste andere auteurs. Alleen schrijft SOUTH (*The Butterflies of the British Isles*, p. 63, 1906), dat het minder getand zijn der vleugels zeker niet altijd het geval is. Slechts enkele mijner exemplaren voldoen aan boven geciteerde beschrijving (Stein; een zeer licht exemplaar van Epen).

2. ab. *pallidior* Tutt, „*Brit. But.*", p. 346, 1896. „Met geel gemarmerde onderzijde". (OUDEMANS, l.c. fig. 6, SOUTH, op. cit., pl. 35, fig. 5). Onder mijn exemplaren een zeer gewone vorm; Stein, Gronsveld, Epen.

3. ab. *variegata* Tutt, l.c. „Met donker gemarmerde onderzijde, waarbij het groen vaak overheerscht". (OUDEMANS, l. c. fig. 7, SOUTH, l. c. fig. 4). Veel zeldzamer dan de vorige vorm. Stein, Kerkrade.

4. ab. *delta-album* Jos, Verh. Zool.-bot. Ges. Wien, LXIX p. (57), fig. 1 en 2, 1919. „De C-figuur der onder-

zijde bijna of geheel veranderd in een gesloten, meestal scheef-driehoekige figuur". Stein.

5. ab. *uncipuncta* Jos, l. c. fig. 3. „De zeer dunne C-figuur op de onderzijde der achtervleugels in tweeën gedeeld, n.l. in een zwak gekromd, van voren haakvormig eindigend voorste gedeelte, en een puntvormig achterste gedeelte. De teekening komt overeen met die van *Plusia interrogationis* L." Mechelen, 1 exemplaar.

Amsterdam, Nov. 1930.

B. J. LEMPKE.

Polygonia c-album L.

Naar aanleiding van mijne mededeeling over deze vlin-
dersoort in de vorige aflevering der Ent. Ber., ontving ik
tal van opgaven van onze lepidopterologen. Ik meen, dat
het het beste is, deze alle in eenzelfde aflevering, de vol-
gende, te publiceeren.

Schovenhorst, Putten, Dec. 1930.

J. TH. OUDEMANS.

1930 een Muggenjaar.

Evenals het de moeite waard is, er de aandacht op te
vestigen, indien een zeker jaar gekenmerkt is door het voor-
komen van buitengewoon veel wespen, zoodat men met recht
spreekt van een Wespenjaar, wat in verscheidene jaren niet
is voorgekomen, en wat 1930 in geen geval was, zoo ver-
dient het ook aanbeveling, niet onvermeld te laten, dat een
zeker jaar opvallend veel insecten, van welke soort ook, op-
leverde, althans indien dit over een aanzienlijk gebied het geval
was, en men dus niet met een lokaal verschijnsel te doen had.

Nu is het mij opgevallen, dat in mijne omgeving hier op
de Veluwe het najaar van 1930 buitengewoon veel muggen,
echte steekmuggen wel te verstaan, *Culex pipiens* L. en *annu-
latus* Schrank, voorkwamen, wat vooral daaruit bleek, dat
in vele vertrekken van mijne woning voortdurend een zeer
duidelijk waarneembaar gezoem de aandacht trok. Dat heeft
weken lang geduurd, speciaal in de periode, dat de muggen
zich in de woningen gaan begeven, om winterkwartieren
op te zoeken. Verreweg het langst bleef het gezoem aan-
houden in die vertrekken, waarin niet gestookt werd. Eindelijk